

Pf.IV.20.291/2017/4.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Gajdos Zoltán Zsolt pártfogó ügyvéd (FÉL CÍME) által képviselt FELPEES NEVE (FELPERES CÍME) felperesnek -, a dr. Sági Tibor jogtanácsos által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME) alperes ellen kártérítés megfizetése és személyiségi jogsértés megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2017. február 9-én meghozott 6.P.20.135/2016/32. számú ítélete ellen a felperes részéről 37. sorszámon előterjesztett fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban - a 2017. május 25. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit pedig helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20 000 (Húszezer) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárással felmerült pártfogó ügyvéd díjat a pervesztes felperes viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és a felperest arra kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 100 000 Forint perköltséget.

Az ítéletben megállapított tényállás szerint a **RENDŐRŐRS** Bűnügyi Alosztálya 2013. november 15-én nyomozást rendelt el a felperessel mint feljelentettel szemben „A Büntető Törvénykönyvről” szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 203. §-ának (2) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdése szerint minősülő szexuális cselekményért ellenszolgáltatás nyújtásával elkövetett gyermekprostitúció kihasználásának büntette megalapozott gyanúja miatt.

A nyomozati eljárásban a **RENDŐRŐRS** nyomozói 2013. november 16-án éjjel 1 óra 30 perckor a felperest a **RENDŐRŐRS**re állították elő kihallgatás céljából.

Az előállítás során a lakóhelyén egyedül élő felperes kutyája és macskája elzárva maradt az ingatlanban, a felperes pedig nem tudva arról, hogy személyi szabadsága hosszabb időn keresztül korlátozva lesz, váltóruhát, valamint az általa rendszeresen használt támbotot és ortopéd cipőjét nem vitte magával.

A kihallgatás megkezdése előtt az eljáró rendőri szerv a felperes részére védőként **dr. B.A.** ügyvédet rendelte ki, aki a kihallgatást foganatosító nyomozó telefonon történő megkeresésére akként nyilatkozott, hogy a kihallgatáson nem tud jelen lenni, de a későbbiekben a felperes védelmét ellátja.

2013. november 16-án éjjel a felperest a **RENDŐRŐRS**ön gyanúsítottként hallgatták ki, amelyről a felperes aláírásával ellátott jegyzőkönyv került felvételre. A kihallgatáson a felperes részére előzetesen kirendelt védő nem vett részt.

A gyanúsítottként történt kihallgatását követően a nyomozást folytató rendőri szerv a felperes őrizetbe vételét rendelte el azzal, hogy az őrizet kezdő időpontja 2013. november 16. éjjel 1 óra 30 perc, a lejárat ideje pedig 2013. november 19. hajnali 1 óra.

Az őrizetbe vételt elrendelő rendőrségi határozattal szemben a felperes panasszal nem élt.

A gyanúsított kihallgatása során a felperes nem tudott olyan személyt megjelölni, akinek értesítését kérné az őrizetbe vételéről, valamint a lakása felügyeletének ellátásáról.

Ennek ellenére az eljáró rendőri szerv munkatársai a felperes őrizetbe vételéről 2013. november 16-án hajnalban telefonon értesítették a felperes **J.S.** nevű testvérét, november 17-én a felperes lakóhelyének jegyzőjét, november 18-án pedig a felperes fiát.

Az őrizetbe vétele elrendelését követően a felperest a **RENDŐRKAPITÁNYISÁG** fogdájába szállították, ahol 2013. november 18-ig volt fogva tartva.

2013. november 18-án a Debreceni Járásbíróság a Berettyóújfalui Járási Ügyészség indítványára felperes előzetes letartóztatását rendelte el, amely határozat ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő, azonban a fellebbezést elbíráló Debreceni Törvényszék az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta.

2013. december 13-án a Debreceni Járásbíróság a felperes előzetes letartóztatását 2014. március 18-ig meghosszabbította, amely határozat ellen a felperes fellebbezést jelentett be, azonban a Debreceni Törvényszék a járásbíróság végzését helyben hagyta.

A felperes a **RENDŐRKAPITÁNYISÁG** fogdájából 2013. november 18-án átszállításra került a **BV INTÉZET**be, ahol 2014. március 3-ig - az ügyési indítványra történt szabadlábra helyezéséig - előzetes letartóztatottként volt fogva tartva.

A **ALPERES NEVE** Bűnügyi Igazgatósága a felperes részére védőként kirendelt **dr. B.A.** ügyvédet a 2014. január 24-én meghozott határozatával - a felperes kérelmére - a kirendelés alól felmentette és az ugyanezen a napon meghozott másik határozatával a felperes részére védőként **dr. B.I.** ügyvédet kirendelte.

A fogva tartás időtartama alatt a felperesnek a lakóhelyén elzártan hagyott háziállatai etetés hiányában elpusztultak. Emellett a fogva tartás időtartama alatt a felperes nélkülözni volt kénytelen a támbotját és az ortopéd cipőjét, valamint - váltásruha hiányában - huzamosan a rajta lévő egyetlen ruházatot volt kénytelen viselni.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint ezek a hátrányok abból származtak, hogy az előállításakor a felperes - nem tudva arról hogy hosszabb idejű fogva tartására kerülhet sor - nem intézkedett a kutyája és macskája zárt helyről történő szabadon engedéséről, valamint a támbotját, ortopéd cipőjét és váltásruháját nem vette magához. A támbot, az ortopéd cipő és a váltásruha nélkülözésében ugyanakkor közrehatott az is, hogy bár a büntetés-végrehajtási intézetbe történt befogadásának napján, 2013. november 18-án kapcsolattartási engedély iránti kérelmet nyújtott be, melyet az ügyészség engedélyezett is, a csomagküldésre kiterjedő kapcsolat meghiúsult.

Megjegyezte, hogy ez a körülmény az alperes eljárásától független, azonban tárgyát képezi a felperes által a **BV INTÉZET**tel, valamint a Legfőbb Ügyészséggel szemben indított kártérítési pereknek.

Felperes a jelen per alperesével szemben előterjesztett keresetében elsődlegesen 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte az alperest kötelezni. A másodlagosan előterjesztett keresetében pedig annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát, valamint a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát.

E kereseti kérelmei ténybeli alapjaként a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes nyomozói megtévesztéssel „tartóztatták le”, mivel először azt mondták neki, hogy megtalálták az egyik

ellopott telefonját és emiatt kell bemennie a rendőrségre. Csak az utcára kiérve, a rendőrautónál közölték vele, hogy „letartóztatják”, ezért a támbotját, ortopéd cipőjét valamint a váltóruháját nem vihette magával, a zárt helyen lévő kutyáját és macskáját pedig nem engedhette szabadon, aminek következtében azok a fogva tartása alatt éhen pusztultak.

Hivatkozott arra is, hogy az első kihallgatását követően a jogairól nem tájékoztatták, a nyomozati eljárás későbbi szakaszában, valamint az előzetes letartóztatása tárgyában folyamatban volt bírósági eljárásban pedig számára védőügyvédet nem biztosítottak.

Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmét egyaránt alaptalannak találta.

Mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy sem személyiségi jogsértést, sem kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes és felróható magatartást nem valósít meg a közhatalmi szerv eljárása és magatartása, ha az maradéktalanul megfelel az adott eljárásra vagy magatartásra irányadó jogszabályi rendelkezéseknek. „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. számú törvény (rég. Ptk.) 349. §-ának (1) bekezdése alapján pedig ugyancsak kizárt a közhatalmi szerv kártérítési felelősségének megállapítása az olyan intézkedésre vagy határozatra alapítottan, amellyel szemben a rendes jogorvoslat lehetősége biztosított volt, de a károsult azzal nem élt.

Ezért az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes az előállításra irányuló rendőri intézkedéssel szemben biztosított rendes jogorvoslati lehetőséget (panasz) igénybe vette-e, illetve hogy az előállítás során eljáró rendőrök az előállításra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megsértették-e.

Ennek vizsgálata során pedig megállapította, hogy „A Rendőrségről” szóló 1994. évi XXXIV. számú törvény (Rtv.) 92. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján az előállításra vonatkozó rendőri intézkedéssel szemben panasznak mint rendes jogorvoslati lehetőségnek van helye, amelynek igénybe vételét az alperes elmulasztotta, ami önmagában akadályát képezte annak, hogy az erre a rendőri intézkedésre alapított kártérítési igényét a bíróság megalapozottnak találja.

Mindemellett az elsőfokú bíróság az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésébe, valamint a 33. §-ának (2), (3) és (4) bekezdéseibe foglalt rendelkezések alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes előállítás során eljáró rendőrök az előállításra vonatkozó jogszabályokat nem sértették meg, a felperessel szembeni kényszerintézkedést azok betartása mellett, jogszabálysértés nélkül foganatosították.

Megállapította továbbá, hogy a felperesnek az a hivatkozása, amely szerint az előállítás várható időtartamára vonatkozóan az előállítás során eljáró rendőröktől megtévesztő tájékoztatást kapott volna, a perben nem nyert bizonyítást.

Ezzel összefüggésben rámutatott arra is, hogy az eljáró rendőröket arra vonatkozóan nem terhelte tájékoztatási kötelezettség, hogy a nyomozati eljárás későbbi szakaszaiban a felperes őrizetbe vételére, majd előzetes letartóztatására kerülhet sor, amelyek bekövetkezése esetén a felperes személyi szabadsága - esetlegesen - hosszabb időn keresztül korlátozva lehet.

Erre tekintettel pedig nem róható az előállításnál eljáró rendőrök terhére az a körülmény, hogy a felperes az előállításakor nem számolt a személyi szabadságának huzamosabb időn keresztül fennálló esetleges korlátozásával és ezért váltóruhát valamint a támbotját és ortopéd cipőjét nem vitte magával.

Ezek a hátrányok tehát nem az előállításával, hanem a büntetőeljárás későbbi mozzanataival (őrizetbe vétel, előzetes letartóztatás) állnak okozati összefüggésben, amelyek elhárítását egyrészt a hatóságnak az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében meghatározott értesítési kötelezettsége, másrészt a Be. 128. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben szabályozott kapcsolattartási jog hivatott kivédeni.

A peres eljárás irataihoz csatolt, a nyomozati eljárás, valamint az előzetes letartóztatás tárgyában folyamatban volt bírósági eljárás iratanyaga alapján az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperesnek a nyomozati eljárás teljes szakaszában és az előzetes letartóztatása tárgyában folyamatban volt bírósági eljárásban mindvégig volt kirendelt védője, akit az egyes eljárási cselekményekről szabályszerűen értesítettek. Ezért a felperesnek a védőügyvéd hiányára való hivatkozása ugyancsak megalapozatlan volt.

A felperes első gyanúsított kihallgatásáról 2016. november 16-án felvett, a nyomozati iratok között található és a felperes által saját kezűleg aláírt jegyzőkönyv alapján az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a nyomozati eljárásban történt első kihallgatását megelőzően a felperes részletes tájékoztatást kapott az eljárási jogairól, ezért az ennek elmulasztására alapított kártérítési igénye ugyancsak megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak a keresetében foglaltak szerinti megváltoztatását kérte.

A nyomozati iratanyagból utóbb megismert adatokra tekintettel a felperes a fellebbezésében azt már maga sem vitatta, hogy mind a nyomozati eljárásban, mind az előzetes letartóztatása tárgyában folyamatban volt bírósági eljárásban biztosított volt számára védőügyvéd, e tekintetben tehát az alperes mulasztást nem követett el.

A kereseti kérelmét megalapozó jogsértő alperesi magatartásként hivatkozott azonban a fellebbezésében is arra, hogy az alperes nyomozói megtevesztéssel állították elő és ez az oka annak, hogy az előállítás alkalmával a támbotját, az ortopéd cipőjét, valamint váltóruhát nem vihetett magával, a lakásban lévő kutyáját és macskáját pedig nem engedhette szabadon, aminek következtében azok utóbb éhen pusztultak.

A megtevesztéssel összefüggésben fenntartotta azt az állítását is, hogy az eljáró rendőrök nem az intézkedés megkezdésekor, hanem csak az utcán, a rendőrautónál közölték vele, hogy előállítják, majd ezt követően „motyogtak valamit” a jogairól, amiből ő egy szót sem értett.

A rendőrök az előállítás várható időtartamát nem közölték és az előállítással kapcsolatosan semmilyen okiratot nem íratattak alá vele, ezért azzal szemben panasszal sem tudott élni.

Azt maga is elismerte, hogy az őrizetbe vételénél már tehetett (volna) panaszt, de mivel magával az őrizettel egyet értett, erre nem került sor.

Hivatkozott arra is, hogy az előállítással kapcsolatos panasz lehetőségéről nem lett kioktatva, az előállítás során készült jegyzőkönyvet vele nem íratatták alá. Fenntartotta azt az állítását is, hogy a **RENDŐRŐRS**ön történt első kihallgatását megelőzően a jogairól teljes körűen nem tájékoztatták, csupán az előállítása alkalmával motyogtak néhány szót a rendőrök a jogairól, ami semmiféleképpen értékelhető akként, hogy őt teljes körűen tájékoztatták volna az eljárási jogairól.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helyben hagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Előadta, hogy a felperessel szemben a **RENDŐRŐRS** Bűnügyi Alosztályán tett feljelentés alapján indult eljárás a Btk. 203. § (2) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdése szerint minősülő szexuális cselekményekért ellenszolgáltatás nyújtásával elkövetett gyermekprostitúció kihasználásának büntette és más bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

A felperes őrizetbe vételére azért került sor, mivel feltehető volt, hogy a tanúk befolyásolásával megkísérelné megghiúsítani, megnehezíteni illetve veszélyeztetni a bizonyítást, továbbá mivel a bűncselekményt ugyanazon sértettek sérelmére folytatólagosan követte el, megalapozottan feltehető volt az is, hogy a szabadlábon hagyása esetén újabb bűncselekményt követett volna el. A felperes az őrizetbe vétele ellen - annak kihirdetésekor - panaszt nem terjesztett elő.

A felperes előállításakor a lakásában semmilyen állat nem volt, a kutájáról úgy nyilatkozott, hogy az a melléképületben van, de a hozzátartozói gondoskodni fognak róla. A felperes a támbotjáról illetve az ortopéd cipőjének hiányáról sem nyilatkozott az őrizetbe vételekor.

A felperes őrizetbe vételét követően a nyomozó hatóság telefonon értesítette a testvérét, majd másnap a helyi önkormányzat jegyzőjét is. Végül hangsúlyozta, hogy a felperes sem az előállításakor, sem az őrizetbe vételekor nem tett panaszt, ami önmagában akadályát képezi az alperes kártérítési felelőssége megállapításának, mivel a felperes az intézkedésekkel szembeni rendes jogorvoslati lehetőséget nem merítette ki.

Mindezek alapján pedig az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmei egyaránt megalapozatlanok.

Az ítéletábra mindenekelőtt megállapította, hogy a felperes a védőügyvéd biztosításának elmulasztására alapított kereseti kérelme elutasítását a fellebbezésében már nem sérelmezte, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének ez a része „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. §-ának (3) és (4) bekezdései alapján (rész)jogerőre emelkedett.

Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmeinek megalapozott elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azt helyesen állapította meg és az így megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésekre jutott.

A felperes fellebbezésében előadottak pedig nem voltak alkalmasak az elsőfokú bíróság részéről eljárási szabálysértés nélkül meghozott, megalapozott és jogszerű döntés megváltoztatására.

A kereset elbírálása során az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból a megállapításból, hogy a közhatalmi szerv eljárása csak abban az esetben valósíthat meg személyiségi jogsértést, illetve alapozhat meg kártérítési felelősséget, ha az jogellenes volt.

Kizárt ugyanakkor a közhatalmi szerv eljárásának jogellenessége, ha az minden tekintetben megfelelt az adott eljárásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, a kártérítési felelősség megállapításának pedig további feltétele, hogy a károsult a közhatalmi szerv határozata vagy intézkedése ellen biztosított rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vegye.

Az adott esetben a felperes az előállítása, majd a gyanúsítottkénti kihallgatása során az alperes nyomozói által tanúsított magatartást (eljárást) jelölte meg a kárigényét és a személyiségi joga megsértését megalapozó magatartásként, amelyre tekintettel az elsőfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes előállítása és gyanúsítottkénti kihallgatása során az alperes nyomozói betartották-e az ezekre a rendőri intézkedésekre vonatkozó jogszabályi előírásokat.

Ennek során pedig az elsőfokú bíróság a rendelkezésére állt nyomozati iratok adatainak és a jelen eljárás során kihallgatott tanúk vallomásainak a helytálló értékelése alapján, megalapozottan állapította meg, hogy a felperes előállítására az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján jogszerűen, és az Rtv. 33. §-ának (3) és (4) bekezdéseiben meghatározott szabályok betartása mellett került sor, amelynek során a felperes a vele szemben alkalmazott intézkedés ellen igénybe vehető rendes jogorvoslati lehetőségével (panasz) nem élt. Ez az utóbbi tény pedig már önmagában akadályát képezte annak, hogy az alperes kártérítési felelőssége a régi Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján megállapításra kerüljön.

Ezzel összefüggésben az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes indokolását csupán azzal egészíti ki, hogy a felperesnek az az előadása, amely szerint az őrizetbe vétele ellen azért nem élt

panasszal, mert az őrizettel maga is egyetértett, ugyancsak azt támasztotta alá, hogy a felperes, bár tudott az előállítás ellen igénybe vehető jogorvoslat lehetőségéről, azt nem kívánta igénybe venni. Amennyiben ugyanis a felperes már az előállítását jogellenesnek tartotta, az azzal szembeni jogorvoslat lehetőségével pedig azért nem élt, mert arról nem kapott tájékoztatást, úgy a megfelelő magatartás részéről az lett volna, ha legalább az őrizetbe vétele elrendelésekor él a számára - ekkor már nem vitásan - biztosított jogorvoslat lehetőségével és jelzi az előállítás során - állítása szerint - elkövetett szabálysértéseket.

Az a tény tehát, hogy a felperes az őrizetbe vétele során sem jelentett be panaszt, alátámasztotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az eljáró rendőrök tájékoztatták a felperest az előállítás ellen igénybe vehető panasz lehetőségéről, azonban a felperes ezzel a jogorvoslati lehetőséggel nem kívánt élni.

A személyiségi jogsértés megállapításának már nem volt előfeltétele az annak alapjául szolgáló intézkedéssel szembeni rendes jogorvoslat kimerítése, ezért a felperesnek az ezen a jogcímen előterjesztett kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság - helyesen - érdemben vizsgálta.

Ennek során pedig az elsőfokú bíróság az Rtv. általa helyesen felhívott rendelkezéseinek a helytálló alkalmazása alapján állapította meg, hogy azon túl, hogy a felperes előállítására a vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartása mellett került sor, a felperes által hivatkozott hátrányok nem az előállításával, hanem a büntetőeljárás későbbi mozzanataival (őrizetbe vétel, előzetes letartóztatás) álltak okozati összefüggésben, amelyek függetlenek az alperes eljárásától, ezáltal pedig nem szolgálhattak alapul az alperes jogellenes magatartásának megállapításához.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit pedig a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen maradt, ezért a felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperesnek a jogi képviselője jogtanácsosi munkadíjából eredő másodfokú perköltségét, amelynek az összegét az ítéletábra „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1), (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak alapján határozta meg, figyelemmel arra, hogy az alperes jogi képviselője a másfél oldal terjedelmű fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú eljárásban már részletesen kifejtett jogi érvelését ismételte meg.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése alapján irányadó „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, és a 14. §-a alapján az állam viseli.

A felperes perbeli képviseletét ellátó pártfogó ügyvéd díjával összefüggésben a ítéletábra a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján - a díj összegének megállapítása nélkül - csupán a díj viselésére köteles fél személyét (pervesztes felperes) állapította meg azzal, hogy „A jogi segítségnyújtásról” szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. és 11/B. §-ai alapján a jogi segítségnyújtó szolgálat jogosult döntení arról, hogy ténylegesen kötelezi-e a pervesztes felperest a felmerült pártfogó ügyvédi díj megfizetésére, vagy azt az állam viseli.

Debrecen, 2017. május 25.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró,

Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

- kiadó -